

Functioneel en creatief schrijven met Nederlandsetaalleerders

Onderwijsvorm	Lager onderwijs, secundair onderwijs
Bouwsteen	 Bouwsteen 4 Schriftelijke vaardigheden: ga voor een vroege start en blijf inzetten op technisch lezen en leesbegrip
Aanbeveling	4.4 Laat schrijfp opdrachten het lezen (en spreken) versterken

Achtergrond

Een team Amerikaanse onderzoekers ontwikkelde een intensief programma om de woordenschat (school- en vaktaal) en het leesbegrip van gevorderde Engelsetaalleerders in het vierde en vijfde leerjaar te versterken. Elke dag werkte een leerkracht 30 tot 40 minuten met een vast groepje van vier tot zes leerlingen aan een eigen leerlijn. Bouwstenen van het programma waren de volgende: een thematische aanpak vanuit rijke, complexe teksten, expliciete instructie in school- en vaktaal, geïntegreerd werken aan mondelinge en schriftelijke vaardigheden in zowel taal- als zaakvakken, herhaalde leer- en oefenkansen voor schriftelijke vaardigheden. Het programma had een positieve invloed op de woordenschatkennis (school- en vaktaal) van de leerlingen.

Beschrijving

In het taaltraject van leerlingen met nood aan taalsteun vraagt ook schrijven om expliciete aandacht. Door in te zetten op schrijven kan je zowel de leesvaardigheid als mondelinge taal versterken. Een van de vele manieren om aan schrijfvaardigheid te werken is **functioneel** en **creatief schrijven**.

Bij deze vorm van schrijfinstructie laat je leerlingen met een **groter doel** schrijven, zodat een schrijftaak een manier wordt om zich uit te drukken, een vraag te stellen, tot een oplossing te komen, of argumenten te delen met een andere partij.

Maar hoe zorg je ervoor dat elke leerling tot een rijke tekst komt? Hoe neem je de angst voor het witte blad weg? En hoe stimuleer je leerlingen om een rijke woordenschat te gebruiken? Op basis van een succesvol programma uit het buitenland zetten we een aantal tips op een rijtje:

- **Bereid** schrijftaken **inhoudelijk** altijd goed voor. Sommige leerlingen komen immers moeilijk tot schrijven omdat ze geen idee hebben wat ze willen vertellen. Koppel een schrijfp opdracht daarom bijvoorbeeld aan een **groepsdiscussie** rond een centrale vraag of probleemstelling. Door van een schrijfp opdracht het **sluitstuk** van een lessenreeks te maken, zorg je ervoor dat de inhoud (het onderwerp) door en door gekend is, waardoor leerlingen zich tijdens het schrijven enkel op de vorm en taal moeten richten;
- Versterk de motivatie van de leerlingen door hen voor **een publiek** te laten schrijven. Afhankelijk van de centrale vraag kunnen de leerlingen zich bijvoorbeeld richten tot het schoolhoofd, de schoolkrant, een politiek vertegenwoordiger, enz.;
- Stimuleer leerlingen om een **rijke woordenschat** te gebruiken door enkele school- en/of vaktaalwoorden op te geven die ze in hun teksten moeten verwerken. De bedoeling is dat de leerlingen deze woordenschat herhalen, dus doe dit enkel wanneer je de doelwoorden tijdens voorgaande lessen al expliciet aanbracht en er voldoende kansen waren voor de leerlingen om de betekenisaspecten te verkennen en de doelwoorden zelf actief te gebruiken;
- Schotel de leerlingen niet meteen een wit blad voor, maar verdeel de schrijftaak in **kleinere stappen**. Trek hiervoor voldoende tijd (meerdere lessen) uit en laat leerlingen verschillende versies van hun tekst schrijven. Bijvoorbeeld:

Les 1	<ul style="list-style-type: none"> • De leerlingen verzamelen ideeën, bijvoorbeeld op basis van gelezen teksten. • De leerlingen brengen hun ideeën onder in een schrijfschema. Een voorbeeld van zo'n schema voor een argumenterende tekst: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Mijn standpunt</i> - <i>Argument 1 (+ waarom is dit een argument)</i> - <i>Argument 2 (+ waarom is dit een argument)</i> - <i>Argument 3 (+ waarom is dit een argument)</i> - <i>Conclusie</i>
Les 2	<ul style="list-style-type: none"> • De leerlingen schrijven op basis van het schema een eerste kladversie. • De leerkracht geeft feedback op deze eerste versie. • De leerlingen herwerken de kladversie op basis van de gekregen feedback.
Les 3	<ul style="list-style-type: none"> • De leerlingen schrijven een definitieve versie van hun tekst. • De leerlingen maken de schrijftaak klaar voor verzending.

Aan de slag?

Wil je op basis van deze fiche meteen aan de slag voor je eigen klaspraktijk? Ga dan zeker eens kijken op <https://www.clavescurriculum.net/about-basic>. Daar kan je de eerste twee units van het Engelstalige programma downloaden.

Bekijk zeker ook

Haal het maximum uit groepsdiscussies

Bron

Proctor, C. P., Silverman, R. D., Haring, J. R., Jones, R. L., & Hartranft, A. M. (2020). Teaching bilingual learners: effects of a language-based reading intervention on academic language and reading comprehension in grades 4 and 5. *Reading Research Quarterly*, 55(1), 95–122. <https://doi.org/10.1002/rrq.258>